

Анализ на "Песента на колелетата" - Йордан Йовков

Публикувано от Simonsita на 24.02.2010

Песента на колелетата - Йордан Йовков

Увод:

В цялото си творчество Йордан Йовков интерпретира големите и вечни теми за духовния свят и красотата на личността, за универсалните и непреходни ценности на битието, за добротата, любовта и хармонията. С дълбок психологизъм, писателят се вглежда в света на обикновения човек, прекланя се пред духовното му съвършенство, вярва в съзидателните му сили и достига до общозначими нравствени истини за света на човека и човешкото.

Творбите на Йордан Йовков изграждат цялостен художествен свят, провокиран от основния екзистенциален въпрос за смисъла на човешкото присъствие в света, но има един разказ, в който са събрани неговите и въпроси, и отговори; който представлява цялостна философия – „Песента на колелетата”.

Чрез образите на песента и колелото заглавието свързва идеята за вечност с представата за кръговост, цикличност и повторителност. В културното съзнание песента е символ на духовност, мъдрост и устойчивост във времето, а колелото символизира движението, преливането на начало и край. Срещането на двата образа предполага търсенето на хармония между преходното и вечното.

Чрез обикнатия прием да се скрива зад героите си Йовков осмисля света през очите на Сали Яшар. Описвайки своя герой, писателят поставя акцент върху духовното и разгръща идеята, че човекът общува със света чрез душата си. След часове на работа, героят има нужда от вглеждане в живота наоколо. Той осъзнава, че е част от света, и за да познае себе си, му е необходимо да наблюдава онова, което го заобикаля. Йовковият герой умее да „чете знаците” на видяното („...щъркелите... отхвърляха главите си назад, като че за да погледнат към небето и към Бога”). Съзирането на общуване с Бога в поведението на щъркелите по залез, утвърждава впечатлението, че съзерцанието е домогване до тайните на битието.

С лед вглеждането в природата героят обръща поглед към себе си: „Идеха часове, когато Сали Яшар преставаше да гледа навън и обръщаше мислите си към самия себе си”. Чрез

самовглеждането на Сали Яшар текстът въвежда мотива за съзидателния труд, за труда творчество, който издига работата над делничните цели на препитанието. Чрез плодовете на труда човешкото съществуване се докосва до приказното, трудът се оказва първата връзка с вечността. Образът на пеещите каруци се превръща в метафора на съзидателната човешка дейност.

Но магията на творението и удовлетворението от работата все още не са успели да потушат мъката на Сали Яшар. "Каруците пееха по пътищата и сякаш разказваха как един човек може да бъде много богат, но и много злочест". Пред лицето на смъртта земното, материалното богатство е безсмислено. Погребал двамата си сина, старият майстор е изправен пред жестоката истина: „Няма да им занеса нищо от моите жълтици... нито ще взема нещо за себе си, когато и аз отида при тях." Познал най-голямата житейска мъка-мъката по изгубеното чедо, в края на земния си път Сали Яшар има своя проверена и неоспорима, изстрадана и категорична представа за земното щастие: "...по-хубаво би било да беше беден, но да бяха живи двамата юнака". „Достигнал дотук" героят се озовава пред най-тежките екзистенциални въпроси: Как да осмисли живота си, когато съдбата го е лишила от ай-свидната радост? Как да надмогне страданието и да остави диря след себе си?

Дневният ритъм, установен от години, е нарушен от внезапното боледуване на героя. Делникът се разпилява, работата замира, а мислите на Сали Яшар са насочени не към възможната смърт, а към най-светлите мигове от живота. Желанието на болния да види любимата дъщеря е мотивирано от стремежа да потърси изцеление в спомена. Очаквайки връщането на Шакире, бащата сякаш очаква връщането на самия живот. Чрез своите изострени сетива героят осъзнава, че каруцата, която известява приближаването на любимото дете носи радост и щастие. Образът на Шакире възплъщава представата за облагородяващата сила на женската красота.

Оздравелият Сали Яшар си спомня за гостуването на дъщеря си и отново осмисля живота си в привечерните часове пред дома си: "Много случки си спомняше Сали Яшар, все свързани с Шакире".

Отказът от слово у Йовков не е изолация и липса на диалог. Йовковите мълчаливци водят най-сложния, най-мощния диалог с вечността. Именно в такъв момент на мълчание сред динамиката на работата („...той три пъти подред слага чука си на наковалнята и ...оставаше дълго замислен...") Сали Яшар достига до прозрението за смисъла на своя живот. Възкресените спомени и виденията правят възможно общуването с Бог, предизвикват уникално душевно състояние. Те формулират и простата истина за смисъла на съществуването, посочват на стария майстор онова, с което земният му живот ще пребъдне във вечността. Със скръстени като за молитва ръце той нарушава своето мълчание: „Аллах!...- Аз съм бил спял до този момент, защото сега сетивата му са се отворили за невидимото, защото сега провижда същността. Този епизод е и кулминацията в сложно композирания разказ на Йовков.

Изключителното в труда на Сали Яшар е неговият творчески характер. Каруците, които той създава, са плод на неговите ръце, на душата и сърцето му, а не на богатството, което може да събуди подозрения.

Заключение:

Макар че времето на Сали Яшар е отдавна минало и неговите каруци не пеят по пътищата на Добруджа, разказът „Песента на колелетата” винаги ще вълнува, защото са вечни проблемите за изкуството, за творчеството, за смисъла на човешкия живот, които Йордан Йовков поставя. Решението им е моралистично, но дълбоко хуманно, стоплено от обичта на писателя към човека. Откритията на Сали Яшар – за хубостта, за себапа и за любовта – са прозрения на хуманиста Йовков и приобщават читателя към общочовешки и непреходни истини.

Анализ на Песента на колелетата

Powered by

Bukvar.bg

Image not found

© 2010-2024